

Ady Endre

A menekülő élet



*Mercator
Stúdió*

Felelős kiadó a Mercator Stúdió vezetője

Műszaki szerkesztés, tipográfia: Dr. Pétery Kristóf

ISBN 978-963-607-607-8

Mercator Stúdió, 2009

Mercator Stúdió Elektronikus Könyvkiadó

2000 Szentendre, Harkály u. 17.

www.akonyv.hu

Tel/Fax: 06-26-301-549

Mobil: 06-30-305-9489

e-mail: peteryk@t-online.hu

Ady Endre

A MENEKÜLŐ ÉLET

(1912)

TARTALOM

| | | | |
|--------------------------|----|---------------------------------|----|
| A SZŰZ PILÁTUS | 6 | A NAGYRANÓTT KRISZTUSOK | 48 |
| KÖSZÖNET AZ ÉLETÉRT | 7 | A RÉMÜLET IMÁJA | 50 |
| DALOK A LABDATÉRRŐL | 8 | AZ EDDIG ÁMENE | 51 |
| FELELET AZ ÉLETNEK | 10 | KÖSZÖNÖM, KÖSZÖNÖM, KÖSZÖNÖM | 52 |
| A SZŰZ PILÁTUS | 11 | ISTENHEZ HANYATLÓ ÁRNYÉK | 53 |
| A MEGABRONCSOZOTT LÉLEK | 12 | A TAVASZNAK ALKONYATA | 54 |
| A VÁR-ÚR SZEMÉREMÖVE | 13 | HARC ÉS HALÁL | 56 |
| A MEGŐSZÜLT TENGER | 14 | EZÜST PATKÓS PARIPÁINKON | 57 |
| TÉLBE-HULLÓ EMBER VÁGYA | 15 | AZ ÖRÖKKÉ ELVÁLTAK | 58 |
| A TÁVOLI SZEKEREK | 16 | AZ ISTENNEK VISELŐSE | 59 |
| NYÁRDÉLUTÁNI HOLD | | VÁLOGATÁS A TEMETŐBEN | 60 |
| RÓMÁBAN | 18 | HARC ÉS HALÁL | 62 |
| A SÁTÁN KEVÉLYE | 20 | EGY UTOLSÓ ÉGI HÁBORÚ | 63 |
| AZ ELZÁRT KIRÁLY-LYÁNY | 21 | ELSZÁLLNAK A LEPKÉK | 64 |
| A BÉKÉS ELTÁVOZÁS | 22 | FOGOLY A VÁRTORONYBAN | 65 |
| AZ ÓPERENCIÁS TENGEREN | 24 | DRÁGA, HALOTT NÉZÉSEKkel | 66 |
| ASSZONY ÉS TEMETŐ | 25 | AZ ELJÁTSZOTT ÖREGSÉG | 67 |
| SZÍVEDET ISTEN SEGÍTSE | 26 | ÜZENET KÖLTŐCSKE | |
| A FIAM BÖLCSŐJÉNÉL | 27 | MIHÁLYNAK | 68 |
| AZ ŐSZ SZERELMEI | 28 | TÜRELMETLEN, JÓ | |
| ELDÖNTI A SORS | 30 | BARÁTAIMHOZ | 69 |
| ASSZONY ÉS TEMETŐ | 31 | SEREGESEN SENKIK JÖNNEK | 70 |
| A VÉN CSAVARGÓ | 32 | A LELKEM KÁNAÁN-MAGVAI | 71 |
| A VÁROS LEÁNYA | 34 | ZENDÜLÉS VÁRAM ALJÁN | 72 |
| A LEGSZEBB ESTE | 35 | SZÉP, MAGYAR SORS | 73 |
| ÁLDÁSadÁS A VONATON | 36 | A TAVALYI CSELÉDEKHEZ | 74 |
| TÚNNEK A LYÁNYOK | 37 | ÚJ MAGYAR BUKOLIKA | 76 |
| ISTENHEZ HANYATLÓ ÁRNYÉK | 38 | A TŰZ MÁRCIUSA | 77 |
| DÜHÖDT, HALÁLOS HARCban | 39 | VITÉZ MIHÁLY ÉBRESZTÉSE | 79 |
| BOSSZÚS, HALK VIRÁGÉNEK | 41 | KIDALOLATLAN MAGYAR NYARAK | 81 |
| A PATYOLAT ÜZENETE | 43 | | |
| KIS, KARÁCSONYI ÉNEK | 44 | | |
| A MENEKÜLŐ ÉLET | 45 | | |

| | |
|--------------------------|-----|
| AZ ÚJ KÍSÉRTET | 82 |
| ANYA ÉS LEÁNYA | 84 |
| TÖRTÉNELMI LECKE FIÚKNAK | 85 |
| CSABA ÚJ NÉPE | 86 |
| SZÉP, MAGYAR SORS | 88 |
| A MAGYAR TANÍTÓKHOZ | 89 |
| LEVÉL-FÉLE MÓRICZ | |
| ZSIGMONDHOZ | 90 |
| MAGYAR-BÁNÓ MAGYAR | |
| AGGYAL | 93 |
| LOVATLAN SZENT GYÖRGY | 94 |
| SZOMORÚ ÓDÁK VALAKIHEZ | 95 |
| ÉN, SZEGÉNY MAGAM | 96 |
| AZ ÖRÖK GYERMEKSÉG | 97 |
| FÉLREVERT HARANGOS | |
| NAPOK | 98 |
| MESE SZÉP CSÍNY- | |
| ORSZÁGBÓL | 99 |
| FAJTÁDDAL EGYÜTT | |
| ÁTKOZLAK | 100 |
| TEVELED AZ ISTEN | 101 |
| SZÉP VOLTÁL VOLNA | 102 |
| VÉN, BOLOND ÚR | 103 |
| RÁZD MEG SZÍVEDET | 104 |
| ÓH, ÉLETEK ÉLETE | 105 |

A SZŰZ PILÁTUS

KÖSZÖNET AZ ÉLETÉRT

Van-e szebb élet, mint a másik
S nem mindegy-e, akárhogyan
Verjük magunk az elmulásig?

Úgy siratom azt, amit sírtam,
Olyan nagy véték a sirás:
Esti vezeklés hajnal-pirban.

Aki él, az mind, mind örüljön,
Mert az Élet mindenkinek
Kivételes, szent örömul jön.

Én vétkeztem, százszor vétkeztem,
De már jön a megjobbulás,
Már az örömet látni kezdem.

Már megragyog fénnel az Élet,
Mindennemű s mindenkié:
Milyen nagy, áldott fényességek.

Akárki helyén éltem volna,
Életem éltem egyaránt,
Ujjongva avagy panaszolva.

És akármilyen is fog már jönni,
Mielőtt végleg elmegyek,
Meg fogom ezt szépen köszönni.

DALOK A LABDATÉRRŐL

I.

Valamikor labdatéren
Hét fiuk ha összekaptunk sorshuzáson,
Ki az az egy nem osztozó
Labdaverő boldogságon,
Ki az az egy, ki ne játsszon,
Engem dobott ki a sors,
Mindig engem, mindig engem.

Kövér könnyel, sóvár vággyal
Víg hat körül leskelődtem, ténferegtem.
Most is, most is víg hat körül,
Kik nem hatan: százan, ezren
Labdát vernek víg-feledten,
Csak úgy kussoltat a sors,
Mindig engem, mindig engem.

II.

Ni, most a labdatéren
Milyen gyorsak a fiúk
És még szebben kacagnak,
Miként a régi hatok.
Milyen, milyen szent volna
Utódomat meglelni,
A kitudott, kis senkit,
Fölösleges nem-játszót
És szólni hozzá vigan:
»Fiacskám, meglátod majd,
Lesz egy nagy labdajáték
S ott te leszel a vezér,
Repülsz, miként a labda
S rikoltsz, mint egy víg rigó
S ha majd nagyon elfáradsz,
Keresed a hatokat,
Keresed s nem találod:
Így van ez jól, fiacskám.
Régi hét fiuk közül,

Íme, engem tartott meg
A fő-fő Labdaverő
S a többi szépen, ifjan
Kiverte a játékból.«
Igy szólnék utódomhoz.
De bár bejártam százszor
A régi labdarteret,
Nem lelem, nem találom.
Talán más most a világ,
Nincs játékból kitudott
Csenevész, sárga fiú.
Pedig, nagy Labdaverő,
Én titkos, nagy Jehovám,
Úgy szeretném az ilyet
Mindet összegyűjteni
S egy vígságos játékban
Egy utolsót játszani.

FELELET AZ ÉLETNEK

Már új utálatok se jönnek,
Nagy csapások meg nem csufolnak,
Kopott, silány, hivatlan vendég
Penészes portámon: a Holnap
S roskadott vállamon: az Élet.
Csodálkozom, mikor beszélek,
Vagy mást merek unt szóra hozni
És hogy még tudok csodálkozni.
Néha, ütötten, mintha várnék
S táncol előttem halvány-halkan
Futós időkből néhány táncos,
Zárt szemű és hűlt lábú árnyék.
Ezekkel is már leszámoltam,
Csak voltak ők és én is voltam
Táncok korában, hős időben.
Csak olykor-olykor ébredeznek
Egy-egy versfaló, messzi nőben,
Kiktől bókokat hoz a posta,
Kik unalomból kalandozva
Verik meg a vén kapus várat.
Egy szemrehányás, késett zokszó,
Elhalt hangu baráti kérdés
Jön-jön még s több váltó-lejárt.
És siratás, keserű száj-íz,
És a »mi lesz?«-re vállat vonva
És nézvéen látni nem akarni,
Kergült a szív és az agy lomha.
Böngészem a hirlapok sorját,
Semmit se bánok, őrzök, értek.
Ürülnek a boros edények
Íz, szomjuság és mámor nélkül,
Se nem dühödik, se nem békül
Közömbös, borult, szegény lelkem.
Küldött az Élet: megfogadtam,
Parancsokat rótt: teljesítvék,
Kérdezett és íme: feleltem.

A SZŰZ PILÁTUS

Jaj, felejték és görbe szájjal
Fanyargok én, aki a szitkot
Fohásszá avattam s a titkok
Bősz szájú harsonája valék.

Leveleimet elégettem,
Multamat a Multba kavartam,
Akaratom mind elakartam
S unom a rest, döcögő Jövőt.

Unom már az emlékezést is
S a bánást bűneim fölötte,
Sok fogadkozásom: »örökre«,
Sok, pazarolt, régi csókomat.

Kit látok, másnak-váltnak látok
S énemben bámulom a régít,
Mint egy öreg mesét: »beszélík«:
Óperencián is túl talán.

Minden úgy csittul, múlik, szürkül,
Mint amit rőt mező védelmez:
Ma már a Halál sem félelmes
S szégyenlem, ha föl-fölíjjelek.

Tán-holnapi végem mosolygom
S én, a szegény, megcsalt borissza,
Mint egy Isten, úgy nézek vissza,
Által, eldobott életemen.

Ami mámor volt, nem sajnálom,
Ami józanság, az se késett,
Se barátot, se feleséget
Utamra nem ráncigáltam én.

Mosom kezeim, szűz Pilátus,
Felejték, jaj és megbocsátok,
Csók,, pénz, hit, bűn nem várok rátok,
De nem várok már magamra sem.

A MEGABRONCSOZOTT LÉLEK

Bizony, ha élek,
Talán én is lantot cserélek,
Hiszen még máma
Abroncsozza lelkem a fáma.

És hogyha holnap tetszenék,
Jönnének más húrú zenék,
Új hírek és új aggodalmak.
De befűtött az Úr a dalnak,
Ha ilyen könnyen lebben el
A hit, a máj és a tüdő
S mint költők hívják: a kebel.

Bizony, ha élnék,
Életemet halálnak vélnék,
Mert élnék ócskán
Túl minden ringy-rongy földi jócskán.

És hogyha holnap tetszenék,
Van élet és halál elég.
Van össz-vére e szép kettőnek:
Szülő-ágynak és temetőnek.
A bölcs ember sírva mulat,
De végül minden egyszerű:
Egy úri, hősi mozdulat.

Bizony, ha holnap
Hír-abroncsaim szétbomolnak,
Szabad-szebben
Lélek nem hullt szét lelkesebben.

A VÁR-ÚR SZEMÉREMÖVE

Fájdalmas betegség,
Örökös, barna cikkázása
A Halál-villámoknak,
Ki szereted a jaj-muzsikát,
Az átkozódó Jóbotat,
A sebes Lázárokat,
Fájdalmas, hosszú betegség,
Te vagy az Élet.
Mert te vagy az Élet
Hű várnagya, ki jól vigyáz
A portyázó vár-úr
Kikapós, léha asszonyára.
Hajh, fájás nélkül
Az volna az Élet,
Ami a fáradt kurtizánnak
A legszebb ifjú
Szerelmi, szent dühe:
Semmi.
És én jajgatva is,
Egeket káromolva néha,
Mardosva, tépve,
Sujtva a Halál-villámoktól,
Érzem benned az Életet,
Érzem, hogy te vagy az Érzés,
Akit azért kaptam,
Hogy az Életet soha-soha
Érezni el ne ütessenem,
Míg élek.
Óh, Élet hű várnagya,
Fájdalmas betegség,
Köszönöm, hogy rámlakatoltad
Élet-uramnak
Szemérem -övét.

A MEGŐSZÜLT TENGER

*"Fölforrálja a mély vizet, mint a fazekat és a tengert
olyanná teszi, mint a képírók mocsára. Maga után hágy
világos ösvényt úgyannyira, hogy aki látná, azt vélné,
hogy a tenger megőszült."*

Jób könyve 41.

Megőszült tenger, ez volt a vak remény:
Úgy hagyni vénen a tengert,
Hogy jajgasson,
Hol erős karral habjába csaptam én.

Hogy megőszülten tépje ezüst haját,
Hogy szánják a megőszült tengert,
E megőszült,
Halálraijjedt, óriás banyát.

S ha jön elétek az aggok serege
S kérdi, mi lelte a tengert:
Mondjátok meg,
Hogy itt úszott az Isten szörnyetege.

S mégis képírók képén mocsár, romok
S mégis nézzétek a tengert:
Kissé ősz lett,
De, hajh, semmi, de semmi sem változott.

Úgy csapott belé, mint az Isten nyila
Valaki s nézzétek a tengert:
Képíró-mű
S rajta néhány úri hal-familia.

Óh, én bibliám, mégis maradj titok
S ha nézik a megőszült tengert,
Mondd, hogy egyszer,
Egyszer tán mégis valami jönni fog.

Egyszer talán majd nyílik az Úr ege,
Egyszer tán átszeli a tengert
Villám-csíkban
Az Isten sujtott s kedvelt szörnyetege.

TÉLBE-HULLÓ EMBER VÁGYA

Napjaim: koldus, Télbe-hulló,
Csöndes, elszánt betegek,
De vidáman zúgnak körülök
Tavaszi csergetegek
S futó hó alól zöld kacsint:

Meggondolom, hiszen a láz: láz
S én mégiscsak roncs vagyok
S kezdődő Télben várt Tavasszal
Mindhiában baktatok
S aligha érek már Tavaszt.

De csergő, friss álmaim vannak
S tépik Tél-est biborát
S rohannak utánam kölyökként
A nyilandó ibolyák:
Hát hogyha együtt érkezünk?

A TÁVOLI SZEKEREK

A Hold egy óra múlva jön föl
S a nagy országút verett,
Városba vivő, köves útján
Jönnek
A távoli szekerek.

Följött a Hold, muzsikák szólnak
És őszi harmat pereg.
S nyikorogva, fehér Hold-fényben
Jönnek
A távoli szekerek.

Ki álmában a Holdnak fordul,
Nyugtalanul szendereg,
Mikor távolról iparkodva
Jönnek
A távoli szekerek.

Városba tartnak adni, venni,
Rossz kerekük nyekereg,
Nyikorogva és nyekeregve
Jönnek
A távoli szekerek.

A Hold elfordul, hajnal lesz már
S a hajnalban egy sereg
Villamos lámpa alszik el, ha
Jönnek
A távoli szekerek.

A városban ébrednek kinnal
Szegény, törött emberek
S várják azokat, akik jönnek:
Jönnek
A távoli szekerek.

Leesik a Hold elfáradva
S a Nap, mint bíbor, kerek,
Kacagó csoda hág az égre:

Jönnek
A távoli szekerek.

NYÁRDÉLUTÁNI HOLD RÓMÁBAN

Sandítva száll Rómára
Fecske-raj-követséggel,
Vigyorog vígan széjjel
Nyárdélutáni Hold.
Nagy kékség és pirosság
Most újból-újból hozzák
Régből azt, ami volt.
Szent mezők pára-fátylat,
Hegyek álm-színt váltanak,
Diadalok s romok,
Nap s Hold közé beszöve,
Hanyattan az Időbe
Róma sűrög-forog.
Óh, gyönyörű örökség,
Változó, ős, szent község,
Urbs, te feledtető,
Az én-élet poklából
Lelkem-testem kilábol,
Te szent, védő tető.

Im, magam idehoztam,
Védj és boríts be mostan,
Te szép, te bölcs, örök.
Örökkön éltem, élek,
Csupán hüvelyt cserélek,
Mint Ulisszes-görög.
Áldom a nyüzsgő Rómát,
Mindennek átfogóját,
Pulyásan is nagyot.
Ma, hogyha úgy akarnám,
Alkonyi álm karján
Akár Remus vagyok.
Nézem a mai nőket,
A volt és lesz időket:
Be régen élek itt
S be minden élet mindegy
S a Hold már ismer minket,

Vigyorg s nem hevít:
Sandítva száll Rómára.

A SÁTÁN KEVÉLYE

Életét végig gögben élje
A Sátánnak föl kent kevélye.

Fakóan szirma ne omoljon:
Piros virág volt: pirosoljon.

Panaszra is görbülhet szája,
De rugja meg azt, aki szánja.

Komédiázzék, hogy ő elvet
Egy-egy megtagadott szerelmet.

S ha térdelve mondja imáját,
Pattanjon föl, mások ha látják.

Ha hisz és vár, remél és retten,
Kiáltsa azt, hogy ő hitetlen.

Ha szívébe kétségek szúrnak,
Zengedezzen hitet az Úrnak.

Sohse legyen asszony bolondja
S ha él-hal érte, meg ne mondja.

Ha futó csókra űzi ösztön,
Százszor ájuljon, esküdjözön.

Inség, betegség hogyha dúlna,
Járjon-keljen, mintha vidulna.

S Halál ha cirógatja csontját,
Farsangolón járja bolondját.

Ellenségeit udvarolja,
Mintha aggodalma se volna.

Krisztus tréfából se vezesse,
Akik szeretik, ne szeresse.

S ha az Élet már összemarta:
Jött a Halál, mert ő akarta.

(Sátán kevélye, szerencsétlen,
Jaj, nem így éltem, nem így éltem.)

AZ ELZÁRT KIRÁLY-LYÁNY

Mosolyom, e pajzán király-lyányt,
Vén, bús kapukkal, íme, elcsukom,
Arany-haját, nagy gyermek-szemét
Utálom, irigylem és unom.

Haját tépje, szemét kisírja,
Hadd öregedjék együtt meg velem,
Szokjék sötéthöz s maradjon el
Tőle is a kandi szerelem.

Emlékezzék, mikor csókoknak
Volt balzsamos, ezer, napos napuk
S csók-csengőre nyíltak szívesen
S ifjasan a zárt tömlöc-kapuk.

Fonnyadjon el gőgös pártája,
Mely a csók-díj selyménél szennyesebb
S gyógyítsa meg vágyát az Idő,
E bizsergő, enyhe, drága seb.

S majd hogyha a kapuk kinyílnak,
Felejtette légyen azt, ami volt:
Megölelem a fonnyadt, ősz lyányt,
Az aggszüzült, tört halál-sikolyt.

A BÉKÉS ELTÁVOZÁS

Szárítson ki szemükből a Nap,
Kik egyszer is megnéztek.
Ne hagyjon az én suta arcom
Senkinek se szánó emléket.

Sors-intézőm a Semmi legyen;
Szem- és fültömő Semmi,
Adassék meg nekem vád nélkül
S észrevevő vágy nélkül menni.

Hangomat a Semmi igya föl,
Mint az álmokat issza
S az én gyöngye, panaszos hangom
Ne jajgasson senkinek vissza.

Távozzak el én mindenkitől
Megsemmisülve, szökve,
Szemekből, fülekből távozzak
Emlékek nélkül és örökre.

Egy suhanás se árulja el,
Mit lelkem úgyis titkolt:
Valaki elment élet nélkül,
Valaki elment, aki itt volt.

Felejtsem el én is magamat,
Nagybaldogan felejtsem,
Önmagamból és a világból
Szédülve, zuhantva leejtsem.

Akkor se legyek majd senkié,
De ne is legyek árva,
Nézzek szép, hideg mosolygással
Az én hívó, örök arámra.

Nem voltam másé, se magamé,
Arám: a hideg Semmi,
Nincs jogom, hogy emléket hagyjak
És, jaj, nincs jogom emlékezni.

Feledt kérdésként, választalan
Bukjam csöndbe omoltan:
Ha nem voltam, ne vágyjak lenni
S maradjak titok, hogyha voltam.

AZ ÓPERENCIÁS TENGEREN

Pucér mellemet vágyom betakarni
Felhőkkel mint az őszi, csöndes Ég,
Ne táncoljon tovább az Élet rajta:
Most már hadd jöjjenek a mesék.

Száz méter lenne borotvált szakálam,
Öreg az ajkam, fogam is hibás:
Olyan kicsi tenger lett a szivemből
S olyan nagy az Óperenciás.

Hát megpróbálom magam befelhőzni,
Szólni magamról unott a dolog,
Gyűl és dohog őszi mese és felhő,
Burkolt mellemre rágomolyog.

Volt egyszer, sokszor, volt talán ezerszer,
Hét mérföldes csizmájú hős, derék
Királyfi, ki szabad mellet elindult
És, himm-hámm, elnyelték a mesék.

ASSZONY ÉS TEMETŐ

SZÍVEDET ISTEN SEGÍTSE

Szivedet Isten belátáshoz
Százszor segítse:
Egy kurta évig élek tán még,
Tán még eddig se.

Mit kezdenék sok-sok más nővel?
Hajrázva, újra
Csinálnám a régi játékot
Vágyva, borulva.

De ha szám-íze régi volna
S egy alkonyatkor
Érezném ízét a te szádnak,
Mi lenne akkor?

Jaj, hogyha téged más pótolna
Egyetlen egyszer,
Te, de meg én is, be megjárnók
Ily szerelemmel.

Nekem, tudom, bármely nagy csók is
Semmit se adna.
De neked, szegény, szegény asszony,
Jaj, mi maradna?

A FIAM BÖLCSŐJÉNÉL

Hűs lugasban, vén, nyári napon,
Aludj, mikor az apád altat,
Kicsi fiam:
Felleg-bölcsőd sírva ringatom.

Álom-testecskédet legyezem,
Csókokra emlékszem, melyekből,
Kicsi fiam,
Nem hívott elő a szerelem.

Hogy ködből vagy és sohse valál,
Sohse fájít így szegény apádnak,
Kicsi fiam,
Közel lehet hozzá a Halál.

Édes magzat-vágyak teltenek,
Csak téged kíván már a csókom,
Kicsi fiam,
Aludj, aludj, vén apád beteg.

Vén nyár, vén sors, magtalan apa:
Akartad-e valaha látni;
Kicsi fiam;
Kóbor, bús apádat valaha?

Halál leseng e nyári napon,
Mintha én feküdnék bölcsődben,
Kicsi fiam,
S álom-arcocskád cirógatom.

AZ ŐSZ SZERELMEI

Az Ősz prédikátora:

Nincs szebb az Ősz kiszimatánál,
Őszi éneknél nincs szebb ének,
Altató nótája a vérnek
S az Istennek nincs jobb dalosa,
Mint az ifjú és őszi féreg,
Mely szól: »hihu, megyünk, megyünk«.

Már öltözik valahol a tél
S fagyos, roppant lábával topog,
Még Ősz sincs s az ifjú dalnokok,
Estenden ha mélázik a szél,
Zengik az Ősz szent, nagy himnuszát.

Őszi férgek kara:

Hihu, hihu, jaj már a Nyárnak,
Hihu, megyünk, megyünk,
Ezer ásók sírokat ásnak,
De víg az énekünk.
Hihu, hihu,
Az Élet oly hiú
S oly szép, mint őszi alkony
S oly szép, hogy elmegyünk
S oly szép az Élet-balkon
Virágos párkányán át
Bizton bukni a mélybe.
Hihu, hihu, megyünk
Danolva és nem félve,
A mi szent muzsikánkra
Ép lábu lesz a sánta,
Nyár-életü az Ősz,
Jámbor a nyári bösz,
Minden kitárt, higgadt lesz
És minden rendszeres.
Oltsd el a nagy lángokat:

Szeress, szeress, szeress,
Utólszor és kitártan,
Nagy, ölelő könny-árban.
Hihu, megyünk, megyünk.

Az Ősz csókja:

Jöjjetek, kik a karolásnak
Fáradtjai vagytok, ám váltig
Csókolni tudnátok a halálig,
Kiknek a fogaik elvástak
S ajkakat marni szeretnétek,
Jöjjön minden szerelmi inség,
Csalódás, bánat, éhség, vétek,
Aki csak vágyakban maradt
S én csókokba csókolom majd
Az őszi Napot, magamat.
S csodálatos, nagy csókolódzás
Lesz az édes, őszi estéken,
Mely nem fáraszt úgy, mint a nyári,
De telt lesz, mint tavaszkor, régen
S fiatal csókok tébolyával
Lép majd szívetekre a Tél,
Miként a Tavasz ibolyával:
Még csókol ajkatok s nem él.

Őszi férges kara:

Hihu, hihu, jaj már a Nyárnak,
Hihu, megyünk, megyünk,
Oltsátok el a nagy lángokat,
Szeressetek még egy utolsót,
Még szól a mi víg énekünk:
Hihu, hihu,
Az Élet oly hiú,
Megyünk, megyünk, megyünk.

ELDÖNTI A SORS

Rossz vagy, vagy jó vagy?
Nem születtem én kitalálónak
S nem is születtem rossznak vagy jónak,
De kedves, gyűlölt
Hiábavalónak.

Akarsz maradni?
Én, jaj-jaj, hisz alig tudok adni,
Igélni tudok és megfogadni,
De beváltani?
Inkább elszaladni.

Téged szeretlek,
Hogy Te szeretsz, nem is olyan fontos:
Két ember s mind a kettő bolondos.
Mi lesz velünk, majd eldönti talán
A Sors, e bölcs, gondos.

ASSZONY ÉS TEMETŐ

Valamit szeretnék:
Dalolni víg dalát a nőnek
És víg dalát a temetőnek
Eldalolni.

Magam akarnám
Jó útravalókkal ellátni
S az életbe belekiáltni
A vígságot.

A temetőnek
Tán jussa lesz mihamar hozzám
S a nőről vígan gondolkozván:
Olyan mindegy.

Édes anyámnak
Azt üzenem, szép volt az élet
S érdemes volt harcolni véled,
Asszony-szerelmem.

Derék, szép élet:
Rossz néemberé és jó anyáé,
Ők igazak és ők a máé
Mindörökkön.

Hát hadd daloljak
Harsányat és szépet a nőnek
S testvéreinek: a temetőnek:
Megérdemlik.

A VÉN CSAVARGÓ

1.

Farkasordító, gonosz télben
Életem, ez a vén csavargó,
Vergődik, fut gyilkos veszélyben,
Hajhó, nem éri hangom el.
Rongyoltan és térdig a hóban
Hol erre, hol amarra tart,
Megáll, kis ereje fogyóban.

Hajhó, egy útszéli keresztnek
Támaszkodik a vén csavargó:
Nem az ő útja, útatvesztett
S ez a kereszt tán sírkereszt.

S nincs más jel a vad hómezőben.
Estelegve és ködbeszóttan
Forgószél-lován összevissza
Száguld a fehér Fagy-Halál
Dermesztve, füttyölve, vakítva.

Vén csavargó, itt nincs tovább
S az a fa-Krisztus se segít meg,
Hajhó: az élet nem adódott
A bús Galilea-beliknek.

2.

Hát lefekszünk és álmodunk,
Mint az elfeledett rege
S édes álmokban vesz meg minket
Az Isten hidege,
Hajhó, hát lefekszünk és álmodunk.

3.

Pompás és kicsiny palotában
Parfümös, párás, jó meleg,
Csókos illatú, kis termekben
Vár a legnagyobb leány.

Szűz, de pompásabb az Életnél,
Bölcs, de nyugtalan telivér
S az ő kész, szent hálósobája
Megér száz, híres csarnokot.

Ő az Életnek el-nem-értje,
Ő az a Gyönyör-Valaki,
Kiért nem kár a kárhozás sem,
Kiért nem nagy adó az üdv.

Édes ágyába vonja forrón
A vén csavargót ez a lány
S a legégibb muzsika hallik
A legemberibb éjjelen.

4.

Így fagyott meg a vén csavargó.

A VÁROS LEÁNYA

A Biblia is vallja
S búgják bús, ódon énekek:
Falánkabban fal férfiut a nő,
Mióta Város építettett.

Márvány-omlasztó rózsa
Régi Zeus-templom falán:
Bekúsztá, fogta diadalmasan
Sziveinket a városi lány.

Óh, Város, én imádlak,
Ha nem Budapest vagy, de más.
Egyszer a harmadik emeleten
Párisban ért egy szép riadás.

Süldő lány vetkezett volt
Függöny-feledten, mint titok,
Mely készülön, kegyyel, kegyetlenül
Valakinek majd megnyílni fog.

Mint az induló Végzet,
Szűz hó-teste úgy villogott,
Mint amikor a temetők során
Sikló, bús lidércfény hint lobot.

Soha tán a Halált még
Így nem látták tolvaj szemek,
Egész szegény csók-préda nememért
Lelkem jajgatón megremegett.

Leskődtem őszi estben,
Míg az ablak sötétre vált
S aztán betakartam a szívemen
Két illetlent: Csókot és Halált.

Azóta Halál és Csók
Itt élnek bennem vétkezőn:
A Város leánya falura jött
S virágokat gyilkol a mezőn.

A LEGSZEBB ESTE

Be nagy Tél zuhant rám hitben, vágyban, célban,
Valakim, egy Asszony, nálatok is Tél van?
Havas, tört lelkemnek nincs vége, se hossza,
Rendjét talán Te bús árnyad visszahozza.

Vetközött a világ, didergően pőre:
Szerelmem, Te, Multnak szerelmetes őre,
Akarsz-e szerelem után is szeretni
S egy-két, téli rózsát az arcomba vetni?

Végkoriak sorsán zöld-lángosan ég el
Atyafias testem a csillogó Éggel
S mégis fáj a Halál s aki föntvirasszon,
Kellene a multam, kellene az Asszony.

Esküdzéseink már torkunkra fúltak:
Szereted szeretni a jelenő Multat?
Akarnál még lenni, hogyha varázst oldok,
Régi, vágó, tűrő, szegény, dacos boldog?

Be tudnék ölelni, tréfát is siratni,
Be tudnék véreddel véresen viradni,
Édes Nagyasszonyom, hol vagy, vagy-e, látsz még
S akarod, hogy a Sors víg hunyósdit játsszék?

Göggel kísértetbe csak egyszer is vinnél,
Nyoszolya-virágnak még csak egyszer hinnél,
Adnám új vágyamat vágyakozó vádnak
S adakozó számat ragadozó szádnak.

Mindent fölfrissítnék, mindent megajánlnék.
Havasan hullanék Reád az ajándék
És mindent megadva és mindent elvesve
Feledéssel búgna ránk a legszebb Este.

ÁLDÁSADÁS A VONATON

A tengerbe most hanyatlik a Nap,
Most fut leggyorsabban a vonatunk,
Most jön a legtöbb, nagy emlékezés:
Megáldalak.

»Áldjon meg az Isten
Minden jószágodért,
Sok hallgatásodért
És gonoszságodért.
Sok rossz, bántó szódért
Áldassál melegen,
Sok hidegségedért
Hevülj a szívemen,
Úgy is vége most már,
Úgy is ezer bajom,
Oktalanság árán
Kész a ravatalom.
Hát én megáldalak,
De amíg áldalak,
Csókolj, de ne nagyon.
Áldva, csöndben, békén,
Emléssel és csókkal
Akarlak elhagyni,
Meleg után fagyni,
Egyedül maradni,
Egyedül érezni,
Egyedül meghalni,
Áldjon meg az Isten.«

A tengerbe most hanyatlik a Nap,
Most fut leggyorsabban a vonatunk,
Most jön a legtöbb, nagy emlékezés:
Megáldalak.

TŰNNEK A LYÁNYOK

Be szép a város s kínálkozó,
Kiket már nem kívánok:
Legendás Mult, Jelen és Jövő
S a lányok.

Be szép minden, ami idegen
S már csak szememmel látok:
Pénz, alkalom, siker és derű
S a lányok.

Be szép a vágy, aki elfutott
S be szép, hogy már nem vágyok
S tűnnek előttem vágytalanul
A lányok.

ISTENHEZ HANYATLÓ ÁRNYÉK

DÜHÖDT, HALÁLOS HARCBAN

"Tekints meg, óh, Uram, mert gyötrelemben vagyok, az én belső részeim elepedtek, elfordult az én szívem én bennem: mert ellened rugódoztam: ott kinn fegyver pusztít, otthon halál vagyon."

Jeremiás siralmai I. 20.

Ott kinn a fegyver pusztít s dülva dül,
Süketült szívvel meglesem,
Hova szaladjak szemet behunyva,
Halálról más halálra borulva
Gonoszul és fegyveresen:
Ott kinn a fegyver pusztít s dülva dül.

Tátongó puszták strucc-madaraként
Rosszalkodok, futok, csalok:
Elfordult az én szívem énbennem
S úgy kell magammal is verekednem,
Miként egy följáró halott,
Tátongó puszták strucc-madaraként.

Magam utálván mást is gyilkolok
S mások lándzsáját keresem,
Ki elvesztette magát és utját,
Szememet vér-patakok befutják
S én rohanok fegyveresen:
Magam utálván mást is gyilkolok.

Fölöttem az Ég oly igézetes,
Oly változatlan a világ,
Mint fegyvernek s halálnak előtte,
Mint mikor még nem hulltak belsőmbé
Epesztő dög-matériák:
Fölöttem az Ég oly igézetes.

Tekints meg engem, tekints meg, Uram,
Ejtesd el bolond fegyverem
S ha mindenek ellen vad düh kínoz,
Fektesse le szépen halottaimhoz,

S arcomat hozzád emelem,
Tekints meg engem, tekints meg, Uram.

BOSSZÚS, HALK VIRÁGÉNEK

"Ne vess el engemet az én vénségemnek idején, mikor elfogy az én erőm, ne hagyj el engemet... Mert szóltak az én ellenségeim és akik az én életem után leselkednek, együtt tanácskoznak, mondván: Az Isten elhagyta őtet. Kergessétek és fogjátok meg őtet, mert nincs, aki megszabadítaná."

Zsoltárok könyve 71. 9-11. V.

Ugye, Uram, hogy mosolyogjak
S tovább virítsak Te szép, álnok,
Nagy parkodban,
Miként a fiatal virágok?

Így akarod, így kell akarnod,
Minden plántáknak ültetője:
Bú és gaz hogy
Leghűbb virágod be ne nőjje.

Mert ami van, mind Te virágod
S minek rostjait nedv-ár rójja,
Uram, Isten,
Mind a Te parkod virulója.

Akit Te életben tartottál,
Szirom-kincseket kire költél,
Neked drága
Mind, akit ifjan meg nem öltél.

Te szemeid nem nősen látók,
Nem fogja be kufár szegénység,
Neked mindegy
Virág-ifjuság, virág-vénség.

Akit Te virágzásra szántál,
Virágozzék, míg ki nem rántod
Ős kertedből.
S ugy-e, szépek a vén virágok?

Mérges szagu, vad burján-rózsák
Ifjas truccal mégis rám törnek.

Látod, látod:

Kölyök virágaid gyötörnek.

Üzenj nekik a tüzes Nappal,
Hogy szerelmed virág-hóbortja
Az a vénség,
Mely vénségét ifjuan hordja.

Üzenj nekik, hogy istenséged
Fekete rózsáért sovárog
S vágyad teltét
Virág-vénülésig bevárod.

Én, jó Uram, fekete rózsád,
Élek, ha diktálsz, hogy éljek,
De vigyázz rám:
Lázongnak a virág-cselédek.

Te ültettél, Te vénítettél,
Virágoztam, ahogy akartad,
Mit akarsz még:
Virágozzak vagy rontva haljak?

Vidítnod kell ily ritka plántát
Neked, Te, egyedül nem dőre
S kénkövekkel
Csapnod minden leselkedőre.

De addig, ugye, mosolyogjak
S tovább virítsak Te szép, álnok
Nagy parkodban,
Miként a fiatal virágok?

A PATYOLAT ÜZENETE

Meghurcolt a Vér, ez a Pokolba
Bomolva, romolva
Vágtató, tüzes fogat
S most lenget utánam jelt
A Patyolat.

Most, most szeretnék lenni bátran
Élet-tagadó, szűz, makulátlan,
Vágytalan és tiszta.

Most, mikor már nem térhetek vissza,
Átkozom gerjedelmem,
Az elsőt, amely vágyat adott,
Az első, szennyes gondolatot.
Szerelmem,
Ki olyan hamar ébredt,
Óh, emlékek, emlékek,
Csak egy kicsit ne bántanátok.

Minden volt dolgom egy-egy átok,
Szégyen:
Boldog, ki Isten kegyelmében
Fehérre aszatja magát.
Tíz-húsz, szent bőjtű, kámzsás barát
Szép árnyéka táncol körül:
Be boldog, aki nem örül:
Jaj, be piszkos ruha az Élet
S a Vér be nyomorult, be ronda.

Harmincnégy esztendő, vén koromba,
Mindenek túlján,
Undorodván s szépen butulván,
De, jaj, mégis tudván sokat,
Sírva nézem, hogy kendőt lenget
Késetten az én bűnös lelkem
S egyetlen, igazi szerelmem:
A Patyolat.

KIS, KARÁCSONYI ÉNEK

Tegnap harangoztak,
Holnap harangoznak,
Holnapután az angyalok
Gyémánt-havat hoznak.

Szeretném az Istent
Nagyosan dicsérni,
De én még kisfiu vagyok,
Csak most kezdek élni.

Isten-dicséretre
Mégiscsak kiállok,
De boldogok a pásztorok
S a három királyok.

Én is mennék, mennék,
Énekelni mennék,
Nagyok között kis Jézusért
Minden szépet tennék.

Új csizmám a sárban
Százszor bepiszkolnám,
Csak az Úrnak szerelmemet
Szépen igazolnám.

(Így dúdolgattam én
Gyermek-hittel, bátran,
1883
Csúf karácsonyában.)

A MENEKÜLŐ ÉLET

Ni, miként menekül
A híres Úr: az Élet,
Úzi, veri, kergeti,
Mint egy tolvaj cselédet,
Egy nálánál is főbb Úr.
(És vele menekülnek
Millió unokácskák,
Kicsi kis élet-szemek,
Látom sírva tipegni
Közöttük az én kis
Életemet.)

Tapodja a villámló,
Szűz és végtelen havat,
Szalad az Élet, szalad,
Nyomában bogárló,
Véres, bolond láb-nyomok.

Ni, piros-havas homok
S egy szörnyű Üldöző.
Ni, hogy szalad az Élet
Neki a hónap, fagynak,
Hogy szaladnak
Utána a piciny életek
S a darabnyi halálok.

Óh, én magamból kiszállok
S úgy nézem ezt a hajszát,
Mint Rembrandt nézte rajzát
S a borút, mit ecsettel
Holt színnek rakott rája,
A borút, mely ma ragyog.

(Tudom: valaki vagyok,
Ám sok hazug széppel,
Babonás okkal, állal,
Nagyon is sokat szórakoztam
A Halállal,
Pedig a Halál nem döntő,

A Halál is fél és szalad,
Életem és halálom
A futó rajkó-hadak
Két kis, szegény testvér-senkije.)

A nagyszerű, szent havat,
Lelkem-testem bús, kesely
Sorsát, útját követik,
Rikítják, mint a szabad
Sűrűség vadászai
A vadat
Üldözték, vér-lábnymok.
Itt van egy nagy Üldöző,
Ezek az ő nyomai
S ő százszor több Úr, mint a Halál.

A Halál: apró vérfolt,
Egy rosszul járó óra,
Ezerfelé ugrádozik,
Ezerfelé mutat, int
Ezer bolond mutatója.
Téli bolond, pojjáca
És mindig csak semmiség:
Ráver az életünkre
És mégse más, mint egy
Kis látogatókártya.
És mégis és ezerszer
Minden futásnak futtán
Az Élet havas útján
(Életem bolygó útján)
Ott kísért ez apró szolgál,
Ez a semmi: a Halál.

Lehet: Élet se volna,
Hahogyha nincs Halál,
Holott ott van mögöttük
Titokzatos Uruk,
Valami ős és vad, szörnyű
Szabálytalan Szabály,
Egy nagyon nagy Üldöző.

A Halál bogárosan,
Szeszélyes vér-nyomokban

Követi az Életet
Egy nála nagyobb Úrnak
Úri nagy parancsából.

De a Halál csak festék
Haván a gyáva Életnek.
(Az én kis életemnek is,
Mert, ni, hogy szaladnak,
Mint lázbeteg arcán a rózsák,
Kinek porokat adnak.)

Óh, Halál, én szeretlek
(Százszor, sokszor vallottam)
És mégse vagy más,
Mint véres kísérője,
Csöppekre hullott mása,
Ártatlan kísérője,
A menekülő Életnek,

(Az én Élettel menekülő
Fehér, árva és fagyos
Üldözött életemnek is),
Kik után jön űzve, szünetlen
A nagy Üldöző: az Ismeretlen.

A NAGYRANÓTT KRISZTUSOK

Eső után a buja gombák
S mint Florenóban a májusi virágok,
Úgy születnek szent garmadával
Mostanában az új és új világok.

A Bibliának egy világa
Milyen lassu, tétova kézzel készült
S ma egy-egy új világ mily készen
Ugrik ki terhes, tüzes emberészből.

Bethlehem híres csillagának
Híre maradt csak, se hamva, sem üszke,
De ezernyi fényes csillagra
Az ember-agy lobogóját kitűzte.

Az Élet egy elgondolása,
Egy dal, melytől egy csúf óránk megszépült,
Teremtés volt a lelkeinkben,
Újra-újra egy-egy új világ épült.

Repülő, lármás gépmadárnak
Istenkisértő, bátor, büszke szárnya
Vallja: Emberé a teremtés
S Isten csak egy megócskult koronája.

S mert halhatunk bármelyik percben
S célunk mégis az örökkévalóság,
Minden igaz ember ezért hős
S az emberszívben van a legtöbb jószág.

Tömjénbúzós, gaz korszakokban,
Mikor öltök, raboltak Krisztus-hitben:
Akkor is az Emberben maradt meg
Egyedül és legtisztábban az Isten.

S az emberszívben mind tisztábbak,
Boldogabbak, kedvesebbek a lángok
S miket teremt a vágó ember,
Egyre szebbek az új és új világok.

Egyre erősebb a nagy Szándék,
Hogy az Istent ne szavakban vitassák,
De adassék meg az Embernek
Itt a Földön minden szépség, igazság.

Egyre többen hisszük és valljuk:
Kenyér jár nekünk a ránk-dobált kőért
S nem-magunkért mind többen küzdünk:
A leendőkért, az ékes Jövőért.

Érezzük növekvő lelkünkben
A Lehetetlent legyőző hatalmat
S hogy egykor eggyé egyesülnek
Az új világok, az új birodalmak.

Egy lesz majd millió világból,
De ez az egy minden örömmel teljes
S ez a szegény Siralom-Völgye
Mindenkinek kedves, jó lakóhely lesz.

Kik most élünk, mink is örüljünk,
Bár utódinknak fog Mennyország jutni,
Ez a miénk sziveink által,
Bennünk ragyog, él, mert mi gondoltuk ki.

*

Karácsony van, Krisztusok járnak,
Nagy hadakban és nagyranőtt Krisztusok,
Zengjen a dalod, szent Forrongás
S te nagy Egy-Világ, zengjen a himnuszod.

A RÉMÜLET IMÁJA

Óh, rémült kiáltás: »jaj jaj jaj«,
Kivel gyakorta riasztom föl
Magam s ördögös éjeimet,
Be Istennek tetsző lehetsz te.
Nincs szebb ima a rémületnél
S a hörgésből szabadult jajnál
S nincs az életben hívóbb szózat,
Mint a szörnyedtség vad szózata.

Csóktól, pestistől, tűztől, víztől
Vacognak kis, bomlott álmaim,
Szégyenülés, halál és árnyak,
Irott mesékbe befonódás,
Volt ébrenlét örült ekhói,
Tébolyodott kísértetecskék
Szorítják össze a szivemet
S riasztanak föl-föl: »jaj jaj-jaj«.

»Jaj jaj jaj«: csakugyan az voltam,
Milyen tovább lenni nem merek,
Milyen lenni tovább nem tudnék
S nincs a Földön osztó igazság,
Mely kímélhessen vagy sújthasson
S nincs élet, mely több rettenetet,
Tehát több bocsátást adhasson,
Mint ez a vén, kiáltó Élet.

Síró kisdéd s ujjongó párzó,
Haldokló és bölcsességes száj,
Mind azt sikoltja, hogy »jaj jaj-jaj«,
Mind a jajba küldi csókjait.
Mind azt kérdi álomban s ébren,
Friss nyoszolyán és rothadt szalmán
Az Istennek külömb trónjához:
Vajjon ez az Élet öröme?

AZ EDDIG ÁMENE

Az Eddig így szól: »ámen,
Én vagyok utolsó Urad,
Az Eddig és tovább nem«.
Hatalmas Isten az Eddig.

Lábamnál örvény-árok:
Itt a Határ és itt a Vég.
Más végek és határok
Feneketlen kutba csalnak.

Torpantan, de imával
Térdelek e nagy Úr előtt
S bűnömre lelkem rávall:
Jaj, valóban, messzejöttem.

Az Eddig így szól: »várj még«
És én várok balgatagon,
Mintha valamit várnék:
Eddig-Isten így akarja.

Be kár, hogy kinek szállni
Valamikor hit adatott,
Árok előtt megállni,
Halottasan, parancsolják.

Be kár ez a rút ámen,
Hogy minden véges, jaj, be kár
S hogy eljön a tovább nem,
Hatalmas Isten az Eddig.

KÖSZÖNÖM, KÖSZÖNÖM, KÖSZÖNÖM

Napsugarak zúgása, amit hallok,
Számban nevednek jó ize van,
Szent mennydörgést néz a két szemem,
Istenem, istenem, istenem,
Zavart lelkem tegnap mindent bevallott:
Te voltál mindig mindenben minden,
Boldog szimatolásaimban,
Gyöngéd simogatásaimban
S éles, szomoru nézéseimben.
Ma köszönöm, hogy te voltál ott,
Hol éreztem az életemet
S hol dőltek, épültek az oltárok.,
Köszönöm az énértem vetett ágyat,
Köszönöm neked az első sirást,
Köszönöm tört szivü édes anyámat,
Fiatalságomat és bűneimet,
Köszönöm a kétséget, a hitet,
A csókot és a betegséget.
Köszönöm, hogy nem tartozok senkinek
Másnak, csupán néked, mindenért néked.
Napsugarak zúgása, amit hallok,
Számban nevednek jó ize van,
Szent mennydörgést néz a két szemem,
Istenem, istenem, istenem,
Könnyebb a lelkem, hogy most látván vallott,
Hogy te voltál élet, bú, csók, öröm
S hogy te leszel a halál, köszönöm.

ISTENHEZ HANYATLÓ ÁRNYÉK

*"Mint az árnyék, mikor elhanyatlik, el kell mennem
és ide s tova hányattatom, mint a sáska."*

Zsoltárok könyve 109.

Akaratomból is kihullasz
Én akart, vágyott Istenem,
Már magamat sem ismerem
S Hozzád beszélni rontás fullaszt.

Üldöztetésimben kellettél
S kerestelek bús-szilajon
S már-már jajomból kihagyom
Neved, mely szebb minden neveknél.

Szent Képzelés, örök hit-balzsam,
Ki létlenül is leglevőbb,
Meghalok szent Szined előtt
S akarom, hogy hited akarjam.

Megűzeték s nem nyugszom addig,
Mig hitedet meg nem nyerem.
Mert kockán van az életem,
Mint árnyék, mikor elhanyatlik.

S hányattatom, miként a sáska,
Mert csak Tenéked van erőd
S mert nem láttam régen előbb:
Nem szabad hinni senki másba.

A TAVASZNAK ALKONYATA

Tavasznak alkonyata vagyok én most,
Hunyt Nap küldöttje s a tarka egek
Utólszor akarják simogattatni,
Akiket szeretek.

Olyan enyhes, vihartalan ma minden,
Olyan ölelni szíttott a karom,
Hogy imádattal tudna átfogódni
Egy csúf ravatalon.

Lezsáklyázott arcok jönnek elébem,
Kérdezgetik, szabadulni szabad?
És megszabadulnak szemek, hó-arcok,
Ajkak, fehér nyakak.

És megszabadítok mindenkit én ma,
Kacagjon a bukott Nap, aki lát:
Simogatni és szeretni való, im,
Most az egész világ.

Amit csak adakoza e dús Élet,
Könnyel nyugtázom és ma mind tudom
S amit megtagadott, az nem is kell már
Itt a keresztuton.

Ami nem jött el, avagy ami rossz volt,
Most távol tőlem hadd maradjanak,
Rossz fők, rossz költők, rossz barátok, rossz nők,
Vivát, mulassanak.

Most látom csak, hogy mindenkit szerettem,
Kit szerettem, bántottam, ki csak él:
Kissé tulságos jámbor volt az eszköz,
De jó, szép volt a cél.

Bűneit és küzdéseit másoknak
Úgy szerettem, akár a magamét
S dőlőfös, szép gesztusokra áldást bőven
Adnék, ha volna még.

Minden szépségnek, bűnnek és romlásnak
Ős zenéjét ma is kihallgatom.
De ma hozzáadom kritika nélkül
Lelkemet szabadon.

Tavasznak alkonya vagyok én most,
Hunyt Nap küldöttje s a tarka egek
Utólszor akarják simogattatni,
Akiket szeretek.

(Ma és utolsó óráig mindenkit szeretek, ámen.)

HARC ÉS HALÁL

EZÜST PATKÓS PARIPÁINKON

Minden vágyam ezüst patkó
Fekete lovaimra verve,
Magyarságomnak borzasztó,
Utált és átkozott szerelme
Szikrát ver a köves uton
S legfeketébb paripámra verve.

Nem tudom, hogy meddig érek,
Mert szörnyű ellenem a hajsza,
Néha lovakat cserélek,
De leghűbben vágatok rajta,
A legfeketébb paripán:
Gyertek, fiúk, ez a legszebb hajsza.

Verd csak, patkó, verd a szikrát,
Rajta, rajta, új lelkek népe.
Szép nép: az új hitű szittyák
S mit akarnak: a szépek szépe.
Szikrázzék patkónk az uton,
Rajta, rajta, új lelkek új népe.

AZ ÖRÖKKÉ ELVÁLTAK

Végsője is szalad lihegve
Kiméráim régi sorának
S szökött katonákért most kapok
Bebocsáttatást a szivekbe.

Hát nem oly vad a sok »vad álom«?
Föloldozást kap szenvedőjük?
Jó szivek, hát, im, itt »a költő«
S mult álmai - én már utálom.

Valahová későn felértek,
Multam egy véres hegy csucsára,
Már csak multat és verset kaptok:
Egy idegen kacag felétek.

Örök lesz nem-találkozásunk,
Mert késtétek nyomom örökkön
S mert jajaimnak és magamnak
Halállal is más lesz a másunk.

Halál után is ki-kikelve
Lobogó új és új alakban
Előletek úgy rohanok majd,
Miként eddig: későn szívelve.

Jó szivek, ti cammogó nullák,
Kikkel be vágytam találkozni,
Óh, jaj; miként lettünk egymásnak
Örökké elvált csillag-hullák.

AZ ISTENNEK VISELŐSE

Ez a pompázás (Tél se fagyasztja)
Nem rövid Nyárnak hirtelen fattya,
Nem belehalás sáros Őszbe:
Halálig csak az tud pompázni
S virít, virít,
Ki az Istennek viselőse.

Ez a kongatás (még nincsen vége)
Véres és üszkös gyönyörúsége
Dacomnak, mely még néha lobban
S fülemnek, mely tűzharangot hall:
Bim-bum, bim-bum,
Rángassuk hát: ki tudja jobban?

S e harsány élet (nagy volt az ára)
Nem juthat pulyák híg kacajára,
Ha tán hajrája nem is érdem,
Ha tán csak örömtelen gleccser,
Hajrá, hajrá,
Díszben, zajban, üszökben, vérben.

VÁLOGATÁS A TEMETŐBEN

Három és három,
Új temető és nagyon régi
És mind a hat fázón beszél:
Sok baj volt a Nyáron.

És összesúgnak
Svábok, oláhok, kálvinisták,
Csinálják az idei listát
S a fák sírnak-zúgnak.

Tehát örökre
Jön-jön már a gazdag himpellér
S nyomában az elbukott zsellér,
Kinek nem volt ökre.

Jön-jön a válás,
Összehasonlás hideg ténye,
Élet s Halál megtársult fénye,
Sok összetalálás.

Holt szívét vessze,
Ki hat temetőben sem fér el,
Úr szolgálával s asszony a férjjel:
Közellel a Messze.

A zsidó-község
Kis temetője van csak távol
Régi, aggok vigyázatából,
Hogy a zsidót kössék.

Pedig már mindegy,
Ha az új vagy ó temetőkbe
Vagy zsidóba, ne féljünk tőle,
Visznek holnap minket.

Vén port kavargat
Valamely nagy Titoknak őre
S szomszédomban, a temetőkre
Már hullnak a varjak.

Falusi fészek:

Cibálgatja az Ősz a fákat,

Fákat, kik régtől messzelátnak

S nagyon messzenéznek.

HARC ÉS HALÁL

Szeretek élni, de sok-sok alvás
Kurtítsa ezt nekem:
Én az Életet bő tagadással,
De nagyon-nagyon szeretem.

Szeretem a bomlott, cifra álmok
Éjszakáit nagyon
S a mámor-asztalt, hol a cselekvés
Ázott vérnyomait hagyom.

Élet, aléltság, zsibbadtság és tett
És állandó pörük:
Egyformák immár elszánt magamban,
Hivek, rokonok, gyönyörük.

Élni, élni élet-tagadással,
Most már így élek én:
Lássuk, vajjon én-e vagy a Végzet,
Melyikünk a külömb legény?

Nem bánthat most már semmi s várom
A beteljesítőt,
Ki törvényt mond suhantva fölöttünk,
A mindig ifjú, bölcs Időt.

Odaadom magam a napoknak
Szépen, szándéktalan,
Élek, mert szép s mert élek. S az Isten
Bús-büszkén megcsókol, ha van.

EGY UTOLSÓ ÉGI HÁBORÚ

Már előre, már előre
Úgy látom, mintha itt volna
Ifjúságom ezer dolga,
Mit befogott a penész,
De ami szent, szentnél szentebb:
Enyém, ifjú és egész.
És sohse fog megvénülni
És ifjabb az ifjúságnál,
Maradandóbb az igaznál.

Ott fogok egy dombon ülni
S tán nem népdalt dúdolok
S képet juttat majd eszembe,
Hogy ekével bandukolva
Földet tör négy-nyolc tulok.
De akarom: emlékezem,
De akarom, hogy az otthont
Lássam frissen, jobban, szebben.
Meghurcoltan, sokat látva,
Úzve, szidva és imádva,
Nem tehetek kegyesebben
Önfejemre koszorút,
Mint hódoltan, meghajolva,
Magam csalva, bántva, lopva
Rázúdítok a lelkemre
Egy nagy égiháborut:
Olyan szép volt ifjan látva
S úgy illik az otthon-tájra,
Úgy illik az én szívemhez
Ez a víg vég-zivatar.

ELSZÁLLNAK A LEPKÉK

Már nincs az Égen festék,
Már nincs a Napnak friss ina
S gyalogolnak az esték.

Néha még nincs hat óra
S már készítjük gyors füleink
Esti harangozóra.

Olykor még forr a gőgünk:
Ejh, mindegy: Élet vagy Halál,
De éjjel félünk, bölgünk.

De éjjel újra vesszük
Életünket és a napot,
Hogy újból eltévesszük.

Gondolkozunk, fecsérünk
Kevésből, mit az Élet ad
És azt hisszük, hogy élünk.

Különös, furcsa lángok
S ezer, bolondos bánalom
Jön, ki sohase bántott.

Valamit tán szeretnénk,
Pillangó-élet hasonát
S tünnek tőlünk a lepkék.

FOGOLY A VÁRTORONYBAN

Csúf emlékek könnyes, vén foglya
Fölkerültem a vártoronyba:
Pince-börtönből torony-börtön,
Hurráh, Nap, én már ezután
Életem így, magasban töltöm.

Szabad grádics, nyílt kapu csálnak,
Foszlányai csavargó-dalnak
S lent a síkon nagy tüzek égnek:
Jaj, jaj, nem kell, szívem megáll,
Agyonrémít a szabad élet.

Föl-fölhúzhatnám büszke vállam,
Billegtethetném vén szakálam,
Ajkam adhatnám görbe gúnynak:
Ej-haj, jobb lesz, ha a dacok
Lelkemben örökre lehúynak.

Lángolok mégis megkövülten,
Lidérc-tüzek úsznak körültem,
Udvarolnak, nem bolondítanak:
Csuha, örvendezz, vén fogoly,
Hűlt lángu, régi dalaidnak.

Vádat túrve, kit se vádolva,
Majd csak elfut az Élet dolga
S utólszor esvén szerelembe,
Lalla, magamat szeretőn
Dőlök a Csodába, a Rendbe.

DRÁGA, HALOTT NÉZÉSEKKEL

Drága, halott nézések a szememben,
Meleg simogatások a hajamon,
Amiktől, hajh, nem kell már megremegnem,
Karomban odaszikkadt ölelések
S vén lábomban el nem szaladt nagy utak
Lyányok után, kik régen elszaladtak,
Ajkamon száraz és gazdátlan csókok
S fülemben a várt s be nem sugott ígék
S orromban sok-sok virágos tavasznak
Parfümjé, mely már semmire se kábít.

Én istenem, élhet-e még sokáig,
Aki nem nyúl már a friss élet után
S bús vízióknak burjánjában gázol
S fél az igazi harmatos, nagy réttől
S retteg a való, nyers, leves virágtól
S ajkán már nem tűr csókot, csak gúnymosolyt,
Halott életnek ezt a sírvirágját,
Aki befogja szemét, hogy ne nézzen
S százféle csuklyát ölt, hogy meg ne lássák
S kinek a szive néha szörnyűt rebben?

AZ ELJÁTSZOTT ÖREGSÉG

Ahogy nőnek az árnyak,
Ahogy fogynak az esték,
Úgy fáj jobban és jobban
Az eljátszott öregség.

Ez az én két vén szemem
Habár sok szépet látott,
Mosolygós öreg úrként
Nem látja a világot.

Nem fogok bocsánattal,
Víg arccal tündökölni
S fiatal vétkek fölött
Pálcát tréfásan törni.

Emlékezni se fogok
Kedvesen zsörtölődve,
Ősz hajjal, piros arccal
A régi jó időkre.

Heves, ál ifjúsággal,
Óh, ezerszer jaj nékem,
Megöltem jövő magam,
Az én szép öregségem.

Ahogy nőnek az árnyak,
Ahogy fogynak az esték,
Úgy fáj jobban és jobban
Az eljátszott öregség.

ÜZENET KÖLTŐCSKE MIHÁLYNAK

Midőn orcáink ragyogni fájnak
S szégyeljük már önnön-sugarunk:
Jönnek a vén orcátlanok.
Ezt üzenem Költőcske Mihálynak.

Szegény, kicsi, megvadított ember,
Ott a petyhüdt, csúf Béga körül,
Milyen nagyon szomorú lény
Evvel a bús szívvel, félelemmel.

Hogy irigylem az ifju merőket,
A győzelem víg gyermekeit
Kiknek gáncsot ily ellen ad,
Fiaimat, az új verselőket.

Föl, föl, fiuk, hódítóan szállnak
A ti bátor, új dalaitok.
Ti már ne is üzenjétek
Szegény, öreg Költőcske Mihálynak.

TÜRELMETLEN, JÓ BARÁTAIMHOZ

Magyar akácnak érett táskája
Vagyok talán
S magot-hullajtó, nagy megadással
Szóródjak át víg másoknak falán:
Talán ez a sorsom?

Óh, készen vannak az ápolt kertek,
Biztos falak,
Belőlem-élők nagy légiója:
Egy éhes, ifju, kedves csapat
Várja, hogy kidüljek.

Kis türelem még, óh, kedves utódok,
Jön a Halál.
Ezt az Urat még meg.kell ám várni
Hitvány az Élet és ez a Szabály.
Sietni próbálok.

Azután mindegy, ki jöhet, jöjjön,
Mindenki más,
Vessen magvimból akár egy erdőt
Sok váró, apró, dühödt uzsorás;
De én még ma: élek.

SEREGESEN SENKIK JÖNNEK

Minden semmirevalónak,
Gácsnak, svábnak és zsidónak:
Grádics adatott:
Itt alant már csak egyedül
Maradok...

Sürög a vad, magyar élet,
Még a némák is beszélnek
S uccám ellepik
S bárki taknyost egy bőszi iram
Fölrepit.

Seregesen senkik jönnek,
Megrabolnak, elköszönnek
Gúnnyal, szabadon,
Mi bennem gyült, mindenkié.
A vagyon.

Mind a szépet, amit hoztam
S ami új, nagy, átkozottan
Sok, pazar ige:
Úri, léha nullák raja
Söpri be.

Álmagyarok s jöttment népség
S címeres, ronda cselédség
S nagyúri nagyok:
Ez időben, itt, valaki:
Én vagyok.

Új igéim tán nem hatnak,
Rossz frigyesim elhagyhatnak
S nőhet a fülem,
De nem lesz itt semmi, soha
Nélkülem.

A LELKEM KÁNAÁN-MAGVAI

Majd elmúlnak ezek a remegések,
Lesz az Életnek cukros bora,
Majd zúgni fog kis templomban az ének,
Havas karácsony s Úr-vacsora
És rigmusos gyermekek jönnek.

S tán árka lesz ennek a vád-özönnek,
Győztesre szárad ázott szárnyam
S eljön, hogy majd csak azt kívánjam,
Ami beteljesedhetik
S hogy újból és fentujjongva akarjak.

Majd galambok lesznek a lomha varjak,
Finom nő-testek, remegősek
Várják vágyón, hogy lepleiktől
Szabadítsam meg őket
És nagyon sokan szeretnek ismét
S én sokakat fogok nagyon szeretni.

Szent szántásba akkor fogom majd vetni
Lelkem Kánaán-magvait,
Melyek ma még, jaj jaj, rohadnak.
Dicső leszek s örülni fogok
Mindennek és magamnak
S a földnek, melybe áldott, bő markom
Hitet, jövődőt, örömet hintett:

De ha nem így lesz, az is mindegy.

ZENDÜLÉS VÁRAM ALJÁN

Lentről vad lárma csap föl hozzám,
Ki ide föl egyedül jöttem
S fölutamat megöntözötte
Mutatja elhullott vérem.

Magas váramból meg-megkérdem:
Kik azok a lármasak lent itt?
Ezek azok a dalos senkik,
Kiket megöltek a példák?

Víg tüdejük hallom, hogy mély, tág:
Vert úton, ügyesen loholnak,
Mi volt tegnap és mi lesz holnap,
Nyugodtan bízzák ők másra.

Óh, életem szent indulása,
Magam is bús szemet meresztek:
Óh, bár maradtam volna veszteg,
Mint kölyköket bátorítsak.

Mert általam él és van itt csak
E gyülevész had. Az én vérem,
Mely pirosan csillog az éjben,
Úszítja, vezeti őket.

Fönről nézem a törtetőket,
Kik fölzendültek váram alján
S vitáznak váram viadalmán
Mea culpa, mea culpa.

SZÉP, MAGYAR SORS

A TAVALYI CSELÉDEKHEZ

Árpáddal jött, magyarul élt,
Anjouknál kopját nem törött,
Tán török előtt megfutott
S hamar koldusra vetközött.
De érteni mindig tudott,
De magyarul mindig tudott
S tán tépetten és nem hősen,
De tisztán adott át a Jelennek
Engem az én őszám.

De jött egy kóbor ivadék,
Rabló, szerencsés ritterek
Népe, akiknek sarj-során
Ma tán zsandár-miniszterek
Tobzódnak az Idő torán,
Igazi magyarság torán.
Ma gróf-sorban ők diktálnak,
De vannak, kik még emlékeznek
S ha kell, ki is állnak.

Én, koldus jobbak gyermeke,
Miként ezer éve, tavaly,
Testvéremül elfogadom,
Ki tiszta ember és magyar.
S a nyavalyásnak nem adom,
Mert gróf, jobbomat nem adom.
Mondják csak, hogy ők nem értnek,
Ne is értsenek grófi senkik,
Tavalyi cselédek.

Kirabolt, szegény, kis magyar,
Kitárul a felé karom,
Kit magyarrá tett értelem,
Parancs, sors, szándék, alkalom.
Magyar Sors jószóltat velem:
Grófok nem jöhetnek velem,
Egy-két harcot most már állunk,

De új értelem, új magyarság
Lesz most már minálunk.

ÚJ MAGYAR BUKOLIKA

Emberek dülöngnek a mezőről,
Dél derül és rossz, felhős Észak.
Sivár nyár fül s az egész falun
Bús kasza-ritmus s gaz virágok
Lehelletén szállong a szegény-szag.

Sírás sír a gyér búza-világból
Három tornyos, kis, halk falunkba.
Ez is világ és egész világ,
Holott úgy néz ház, ember, minden,
Mint ki az életet, jaj, megunta.

Seregszámlát tartnak a családok,
Fázón gondol mindenki télre
S megsibbad minden alkonyaton
Mindenkiben itt a falunkban
Minden akárha-volt kis reménye.

Vannak, kik tán húszszor is ízlelték
Ily csiklandós izét a nyárnak:
Ezek a vén, komor boldogok,
Akik már e siralomvölgyben
Semmi boldog aratást nem várnak.

S kemény pásztor akad még, ki csördít
Átkosan pattogó ostonnal
S földhöz vágja a vén kalapot
S esti haragnál köszöntőt mond
Kontóra rendelt savanyu borral.

De jönnek az estében az ifjak
Utálva, fáradtan és félve
S a kis faluból három torony,
Fehér-dermedten új csodáktól,
Szomoruan kérdez föl az Égre.

A TŰZ MÁRCIUSA

Csámpás, konok netán ez a világ
S végbe hanyatlik, kit annyian úztek,
De élethittel én, üldözött haló,
Március kofáira és szentjeire
Hadd szórjam szitkát és dicsét a Tűznek.

Hadd hallják végre olyan magyar szava,
Ki sohse félt, de most már nem is félhet,
De kihez bús Hunnia szíkjairól
Sírjáig eljut, lázítva, bárhova,
Gőgös grófi szó s piszkos szolgálóknak.

Veszne azért kell tán, mert magyar vagyok
S terhére e föld száz Pontiusának
S haldoklóan mégis elküldöm magam
Boldogabb testvéreimnek síromon:
Az uj, jobb márciusi ifjúságnak.

Testvéreim, nincs nemigaz szavatok
S százszor többet merhettek, minthogy mertek.
Békésebb, szebb, jobb, vidámabb, boldogabb
Életre váltott jussa nem volt soha,
Mint mai, bús, magyar, ifju embernek.

Úgy nézzetek szét, hogy ma még semmi sincs,
Csak majmolás, ál-urság és gaz birság
S mégis, lám, ti vagytok a fiatalok
S mégis, sír-mélyről látom sikeretek:
Holnap talán könnyebb lesz a mártírság.

Búsabb az ifjú magyarnál nem lehet,
Mert él basák és buták közepette,
Mert hiába lett acélból itt a szív,
Szép ember szívként szikrázni ha akar:
A honi rozsdá megfogta, megette.

De Tűz és Tűz, én ifjú testvéreim,
Jaj, a Tűzet ne hagyjátok kihalni,
Az Élet szent okokból élni akar

S ha Magyarországra dob ki valakit,
Annak százszorta inkább kell akarni.

Életet és hitet üzen egy halott
Nektek fiatal, elhagyott testvérek,
Az olvasztó Tüzet küldi a hamu
S láng-óhaját, hogy. ne csüggedjete el:
Március van s határtalan az Élet.

VITÉZ MIHÁLY ÉBRESZTÉSE

Szavak, akiknek Főbusza volt Vitéz
S gazdag pillangó-szárnyakat adott,
Szavak, »szárnyatok bársonyára«
»Szedegessetek violaszagot«,
Midőn felröpködtök Őt dicsérni.

Ő volt honjában legbujdosóbb magyar,
De fényküllőzött fél magyar eget
S elhagyhatták remények, Lillák,
E bús legény tréfált és szeretett
S dalolt, mikor már sipolt a melle.

Sohse tompult el elméje, sem szive
S bár lét-nem-léten töprengett sokat,
Kandi vérrel járt Pán nyomában
S megleste a fürdőző lányokat
Szomjas nyáron berkes patakpartról.

Gyepedző sírján, úgy, amiként Hafiz
Sírján szűzekkel Ő tartata tort,
Zilálja csókos lány rózsáit
S öntse víg ifju a tűz-buja bort,
Mintha Csokonai úr csak aludna.

Csókoljuk jól meg az ő ifju szívét,
Csiklandós, szép szív volt s ma is meleg
S ha bágyadás nem ült szívünkre,
Kiszállnak a finom, friss kellemelek
Vitéz Mihály gyepedző sírjából.

Im, itt a kor már, melyben fölötte is
»Egy hív magyarnak lantja« kacag, zokog,
Itt a tapsos, föltámasztó nap,
Vitéz sírján ébredt vidám okok
Röpítnek ki bennünket a Télből.

»Mint lenge párák éjjeli csillaga«
Indult el Ő s, im, kövült Nap leve
S a debreceni Nagyerdőre

Éppen úgy tűz káprázatos heve,
Mint finnyás népére Pest-Budának.

»Kartács-világban« élünk, bizony igaz,
De Vitéz tudta: ez lesz a világ
S ha nem sokat segít Botond-bárd,
Ma is virág és kard is a virág
S Bizánc-kaput vág be egy vitéz csók.

»Mindig, vitézek nemzete volt nevünk«,
De valánk búsak és szerelmesek,
Ám lelkünk nem volt Élet-járó,
Csupán tán a Halálnál kevesebb,
Miként a Vitéz Mihály úr lelke.

Kinek bú, bor, nő, gond dúsan adatott
S a mi fájásunk volt az, ami fájt,
Ébresztésünk ne fájjon néked,
Csokonai, híres Vitéz Mihály,
Mindnyájunknak atyánknál atyábbja.

Te, pátriárkák ős-deli sarja, Te,
Ki fogod mindig Lillád derekát,
Öleled e kis magyarságot,
Te örök, ó s új hunn poétaság,
Óh, ébredj, valahányszor ébresztünk.

KIDALOLATLAN MAGYAR NYARAK

Vajjon örökre így maradnak
Kidalolatlanul, rejtetten
Dalai a hú, bánatozó,
Napverte, bús, magyar nyaraknak?

Itt a néma kínszenvedésnek
Makacs ajka minden beszántás,
Elhamvadt könny a szik-föld pora
S minden nyár-nap egy halott ének.

Ki ért a halott-támasztáshoz,
Ki érti a jajos barázdát
S ki érti az ős, nyári Napot;
Amikor gúnyosan leáldoz?

Én ébresztgetem megbomolva,
Fejem nyugtatván ó nótáin,
E földet és úgy megölelem,
Haként az én szívem volna.

S úgy áldozom Jézussá nőve
Kincseim e szegény nyarakra,
Mint Jézus az ő bocsánatát
Csókokkal vétkes titkos nőre.

De hát örökre így maradnak
Kidalolatlan kegyelemmel
Dalai a hú, bánatozó,
Napverte, bús, magyar nyaraknak?

Járom a mezőt, járva-járom,
Ezernyi nyár leigázottját,
Ős bánatát esengve lesem,
De a nótáit csupán várom.

Sír szélén állok: nézzetek meg,
Magyar nyarak bennem alusznak
S örök, nyári titkot ástok el,
Majd, amikor engem temettek.

AZ ÚJ KÍSÉRTET

Új Kisértet jár, harsog a hír,
Ki jött nem éjfélkor, de nappal,
Dacosan viselt, vörös és szép,
De még az Úristen előtt sem
Levehető sisakkal.

Jelenéseit én hallgatom,
Szóbeszédjét sok, henye főnek,
De már tudom, hogy kiről van szó:
Nagy jöttéről és ittlétéről
Az én szent kerítőmnek.

Hogy szeressék, ezt tán tiltja is,
Mert ő nem számít úri szemre,
De nagy szeretettel átadja
Magát és Kisértet-mivoltát
Bármilyen küzdelemre.

Sokszor találkoztam vele már,
Vitáztam vele, verekedtem,
De ha elhagytam talán százszor,
Ezerszer tértem vissza hozzá
S mindig szerelmesebben.

Ez a nagy, nappali Kisértet,
Ki szemet lefog, agyat kábít,
Ráborul minden tisztos szívre
S érezteti: hatalmasabb, több,
Mint itt akárki másik.

Ki csak percnyi becsülettel él,
Éli ezt a silány világot,
Beismeri búsan, miként én:
Kisértetet, kísérendőbbet,
Soha, sohase látott.

Mindent elvesztünk, én már tudom,
E tétova, szomorú földön,
De mezét ez új Kisértetnek,

Vörös mezét vígan és újból,
Újból magamra öltöm.

Ezt az egyetlen Kisértetét
Nem tudom könnyen elhessentni:
Magyar vagyok s keserű sorssal,
De édes daccal harsogom, hogy
Ez: van s nincs itt más semmi.

Semmi, mint ez új Kisértetünk,
Melytől rengve fél gyöngye elme.
Félnek obsitosi a Multnak
S akit kísér fiatal útján
Az aggottak félelme.

Hajh, megutáltam az életet,
Lelkem csatákban összelötten,
De lelkem és e bús magyar föld
Új Kisértetét várva várja
S itt piroslik előttem.

Az én Istenem sújtsa le azt,
Ki e hitet kétli, gátolná
S akit az új Kisértet kísért,
Kapja meg a csodát, megváltást,
Istenem hozza hozzá.

ANYA ÉS LEÁNYA

Anyám, az arcod úgy tüzel most
S könnyeidet rejtegeted:
Vajjon mi van édes apámmal?
Megint beteg?

Vagy fejét szomorun lehajtva
Búsul egy hideg sztrájk-tanyán?
Mi lesz velünk és mindig így lesz,
Édes anyám?

»Nem, kis lányom, nem lesz így mindig,
De te ne búsulj, de dalolj,
Már készül a te boldogságod
Tán valahol.«

»Kis lányom, szörnyü ez az Élet,
Csupa örökség s csupa vád.
A te jövődért izzad, harcol
Édes apád.«

TÖRTÉNELMI LECKE FIÚKNAK

Hóditották ez országot
Derék, lelkes, úri szittyák,
Jóttevői szegény népnek:
Iskolában így tanítják.

De nem így volt ezer évig,
Munkás embert ág is huzta,
Egy-két ezer úr kötötte
Millió jobbágyát guzsba.

Magyarország dús ország volt,
Van termése, kincse, vadja,
De amit a bús nép szerzett,
Víg uraság zsebre rakja.

Csak a gazdag, csak a zsarnok
Élt föl minden földi jókat.
Megláncolták, butították
A dolgozó milliókat.

Ma már a szivek bátrabbak,
Sápadtak a gyermek-orcák,
Ha összeszakad Ég és Föld,
Mégis más lesz Magyarország.

Ez az ország mindnyájunké,
Hol bilincset urak vernek:
Háborura készüljön föl
Minden sápadt munkás-gyermek.

Van e földnek áldott Napja,
Pirosító levegője,
És ha lefogja az úr-had,
Munkával elveszük tőle.

Föl, gyermekek, tanulásra,
Háborura, egészségre.
Ti lesztek majd e rab ország
Megváltott és boldog népe.

CSABA ÚJ NÉPE

A Bakonyoknak Bakonyában
Fájdalmas fél-századon át
Rontás-álomban, szertevetve
Aludtak a jó katonák.

Lehelnek kürtje nem búgott föl,
Az Égen sem voltak jelek,
Király sem küldött véres kardot,
Aludt váróan a sereg.

Álmuk fölött új vitéz-élet
Igért és rajzolt fény-kaput
S üzent nekünk Csaba népéről
A villámló és nagy Tej-Ut.

Álomban se tudtunk egymásról
S még álmunk sem adott hitet,
Mersze nem volt csatározásra
S tábort-ütésre senkinek.

De ütött mégis a mi óránk,
Kuckójában kiki riadt
S vállalt magyar bajnoki sorsot
Egy örülten szép hit miatt.

Nem jöttünk égi Hadak-Útján,
Sorsunk vad ösvény, Föld s a por,
De, im, egy új Csaba-legenda
Lelkünkben lázasan dalol.

Egy riadó zúgott emitt föl,
Amott egy izzó gondolat
S kihúzta kardját hüvelyéből
Ezer ébredt eszme-lovag.

És egymásfelé már csörtettünk,
Mint rég eljegyzett cimborák,
Festő képét, poéta versét:
Fölkináltuk egymás borát.

Bekalandoztuk a világot
S mosolygott ránk a szabad Ég
S esküdöttünk, hogy szent masszával
Be lesz töltve a szakadék.

Hunnia sivár szakadéka,
Ez a mindennél szomorubb:
Itt lesz, esküdtünk, vén úrfiknak
S alj-aggoknak termő toruk.

Megtaláltuk az őseinket:
Mennyi bús homloku magyar,
Kinek azért kellett pusztulni,
Mert újat, emberit akar.

Megnyiltak lángolón előttünk
A Bólyai- s Csere-sirok
S hozzánk szegődtek szép sorjában
Az árnyas, magyar mártírok.

S minden halott, ki élt magyarnak,
Javítónak is valaha,
A mi seregünk légi szárnyán
A magyar Isten lovaga.

És mi mind, Csabának új népe,
Egymásra-lelten esküszünk,
Hogy a Bakonyok Bakonyából
Minden rest álom messzetünt.

Itt már csak igazságtevés jön,
Mert a bűnösök már nagyok:
Adjon a Sors belénk oly bosszút,
Amilyent Csabának hagyott.

SZÉP, MAGYAR SORS

Nem álldaltak bús bölcsőink körül
Sem bölcsek, sem rokkant királyok,
Mert nekünk senki sem örül.

Magyar életünk kezdtük tétován,
Nem láttunk hét kövér esztendő,ót,
De minden esztendőnk sovány.

Szorongóknak sohsem adtunk kezet,
Becs mére ltük a jólte vőket
S örültünk, ha ki vétkezett.

Valami nagy-nagy Sors, Ok, Cél van itt,
Valami nagy-nagy, ős tanulság,
Amely kis népeket tanít.

Jöttünk, mert hitt a nyugati Vagyon,
De erőnk nincs a küzdelemre
S nyilaktól vérezünk agyon.

S mégis szivesen áldozunk velőt,
Mert tragikusabb és szebb sors nincs
Isten és emberek előtt.

Más fajta nép roboghat tova,
De ily szép, álmos, láncolt fajnál
Poétább faj nem élt soha.

A MAGYAR TANÍTÓKHOZ

Itt volna hát a szent, a várt Szélvész,
Tespedit tavat mely fenéig zavar?
Alázását ki oly bűnösen tűrte,
Lázad hát már az Élet alágyúrtje,
A tanító, a legrababb magyar?

Gyűjtatott lelkek víg mécsesének,
Ott, hol Sötét ül várost és falut
S hol eped fényért cellák milliója,
Magyar sivatag magyar tanítója
Rabok között rabként senyvedt, aludt.

Bús ébredők! a naphoz az arccal,
Pusztul ez ország s az idő repül
S kik hivattatok vezérül a népnek,
Ne maradjatok gyáva csöcseléknek:
Úri gazságok jobbágy őreül.

Ha itt a Szélvész, szívet elébe,
Ha itt az óra, verjen hangosan:
Szélvész verte, szép, nagy szívekre vár itt
Egy sötét ország, melynek páriáit
Nem mentheti már, csak szélvész-roham.

S ha itt van már a szent, a várt Szélvész,
Köszöntjük ezt a zárka-nyitót.
Lelkünknek fényét ezer éve orzák,
Kapja meg végtén szegény Magyarország
A szabadító magyar tanítót.

LEVÉL-FÉLE MÓRICZ ZSIGMONDHOZ

Rózsafa-vonóként nagy zöngésű húrhoz
Súrlódjék ez írás Móricz Zsigmond úrhoz.
Szóban hozta vón' el a beteg, ki küldte,
De sok Élet-lázban magát tönkre-hülte.
Mégis, mert hát ma még sokan hisznek velem,
Adják át Móricznak ezt az én levelem.
A könnyes, áldott hang, aki általadja,
Éppen úgy áldassék, mint az, aki kapja.

Szerelmetes barát, zömök Móricz Zsigmond,
Tudod jól, hogy polyva, az ember amit mond.
Ezért is jövök most hozzád kényes verssel:
Én-fajta versekben az ember nem kertel.
Jövök hozzád versben, betegségben, búban,
Jól kezdett s elromlott, dicső háborúban,
Jövök egy kis, kopott, szép, tavaszi Éggel,
Egy kis megszólással, egy kis irigységgel.

Boldog Móricz Zsigmond, ki nem korán kezdted,
Aszúra fog érni minden szép gerezded,
Rajtad már nem ülhet rohadt, magyar átok:
Ez okos elkésés: ez a magyarságod.
És mégis siettél: meglepődve vitted
Súlyát az ujságos, magyaros, szent hitnek,
Dölyffel, feleséggel, gyermekkel, várással,
Sok, most ébredező, ó kitalálással.
És ha hébe-hóba talán másként véled:
Erős vagy, mert erős lelkedben az Élet.

Temeszteni is tudsz és tudsz támasztani:
Sári Bíró vallja és bőszi Túri Dani,
De ezerszer szebben, mert újabbról vallja
Győző, nagy lelkednek minden kis zsvajja.
És ami benned él s el fog jönni hozzánk,
Mi néha sápasztja magyar, piros orcád,
Ezer kimondatlan magyar bánat, titok,
Szépség várja vágyón: Móricz beszélni fog.
Hisz én is kimondtam néhány magyar-újat,

De mesekirályfik táltosai fújnak,
Ördög hordjon el már minden bolond verset:
Életet kívánunk, valószínűt, nyersét
S amit meg nem adhat rímek ezer hadja,
Mi új Ludas Matyink többször visszaadja.

Öreg-ifjú Zsigám, sok mindent hallhattál,
Hallva, nézve, írva sok-sok-sokat adtál.
De amíg rossz fogunk végleg el nem vásik:
Mégiscsak a legszebb, a legjobb: a másik.
Gondolom, te voltál ez a »másik« nálunk,
Egy kicsit életünk, egy kicsit halálunk,
Egy kicsit undorunk, egy kicsit örömünk,
Szóval: az Életet, mely tőlünk messze tűnt,
Édes Móricz Zsigánk, te hoztad volt vissza,
Kedves magyar részeg, kedves bornemissza.

Rád furcsa emberek furcsán figyelnek:
Ma te vagy a tévő és jótékony gyermek,
Nyugat csapatjának keleti zászlója,
Mi nagy csatázásunk nagy igazolója.
Néha kényeskedő, de magyar hatalmú,
Nyugatra tört magyar s duzzadt bizodalomú,
Papnak indult lélek, de szabad, pacsirtás,
Szentírásos ember, kinek szent az írás.
Ma te vagy a magyar s rendkívüli követ,
Ma benned sarjadnak az ősz, magyar tövek.
Ha tán bolondítnál s igazi se volnál,
Mert szépen hazudtál, engem igazolnál.

Téli Budapestnek kevés, vídám fája
Móricz Zsigmond úrnak csodatettét várja
S ha várja, várhatott s ha várta, megkapja:
Móricz a váratlan Tavaszoknak apja.
De engem szeressen: így üzenek neki
S jó, hogyha az embert ilyen is szereti,
Aki nem hatalmas s több a hatalmasnál
S ha ki-kinek árt is, milliomszor használ.

Adassék e levél Móricz Zsigmond úrnak,
Kit most érdemelten, szépen koszorúznak.
Koszorút nem viszek, írás megy helyette,
De ott leszek mégis, míg élek, mellette.

Készül, mert készítik, az én szemfedelem,
De Móricz Zsigmond is megmarad énvelem.
Magyar sors-kockákon ez ígyen döntődött,
Mind összekerülünk közös mártir-hősök
S ha a Lehetetlent nem tudtuk lebírni,
Volt egy szent szándékunk: gyönyörűket írni.

MAGYAR-BÁNÓ MAGYAR AGGYAL

Ha a magyar kuruc vóna
S többször ütne, mintsem szólna,
Bizonyhogy kerekednének
Felhős harag, felhős ének.

De a magyar adjonisten
Nem annak ad, kinek nincsen,
De annak, ki okos dőre
S mit se állít fejtetőre.

Nézem szégyennel, bánattal,
Magyar-bánó magyar aggyal
És ha százszor túlnyergeltem,
Eresztem százszor a nyergem.

Így van ez jól s mint lehetne
Valakinek százszorszebbje:
Egy ocsudott, mívelt szittyá,
Ki redves fajtáját szidja?

Ha a magyar kuruc vóna
S többször ütne, mintsem szólna,
Bizonyhogy kerekednének
Felhős harag, felhős ének.

LOVATLAN SZENT GYÖRGY

Akit gurít, akit görget,
Mint egy lovatlan Szent Györgyét
Erről s néha túl a Lajtán,
Nem én vagyok, de: a fajtám.

Talán Isten; talán Ördög,
Olykor-olykor föl-fölhörgök
S mindig búsan megbékélek:
Így szabta a magyar élet.

Gyönyörű, ő s hittel, sokkal,
Szenvedéssel, botlásokkal
Fajtám indít, mindig ő kel
Szépséggel, kínnal, erővel.

Amit tudok, érte tudtam,
Ha elbukok, nem én buktam:
Bennem egy ősi gőg lázadt
S csak az enyém a gyalázat.

Szent, bús utam meg nem látták
A pimaszok és a gyávák,
Immel-ámmal tettek-vettek
S ha megíngtam, elengedtek.

Ma már: minden gonosz álom
S már csak magamat sajnálom
És hogy énellenem védték
Fajtám választott kevélyét.

Mi várhat egy ilyen hadra:
Ebekre és harmincadra,
Nagy gyalázatra kerülnek,
Ordítnak és keserülnek.

Én meg, a dolgom elvégzett,
Megrugdalt és levitézlett,
Megdöglök gyászos kacajjal,
Magyar fajjal, bajjal, jajjal.

SZOMORÚ ÓDÁK VALAKIHEZ

ÉN, SZEGÉNY MAGAM

Szeretlek halálos szerelemmel,
Te hű, te jó, te boldogtalan,
Te elhagyott, te szép, béna ember,
Te: Én, szegény Magam.

Senkid sincs e bús, pucér világon.
Sorvasztó, álmatlan éjjelek
Holdfényénél följongva látom:
Csak én szerettelek.

Te: Én, aki királynőket vártál
S bölcs királyok hódolásait,
Nézd, szivekben hogyan be nem váltál:
Csak én vagyok ma itt.

Szeretlek, mert a keserűségnek
Ártatlan és áldott fia vagy,
Mert minden egynek, búsnak és szépnek
Tömjénezní szabad.

Téged elhagyott már minden, minden,
Durván, meg-nem-értőn és gazul.
Nincs szépség, melynek hívője nincsen:
Most én vagyok az úr.

Az egész világ helyett imádlak,
Te hű, te jó, te boldogtalan,
Te szép, kit a buták meg nem láttak:
Te: Én, szegény Magam.

AZ ÖRÖK GYERMEKSÉG

Édes átok:

Utolsó napig és hajszálíg

Gyermek-szemmel

Nézni a világot.

Újra-újra

Megborzaszt az emberi rosszság,

Szepegéssel

Borzalomba fúlva.

Kérded, kérded:

Mért nem vagyunk mind tiszták és jók?

S jön a válasz

S a választ nem érted.

Jön a válasz

S úgy hallgatod, mint riadt gyermek

S reszketsz, mint fa,

Félig-zöld és száraz.

S szólsz: bús kincsem,

Te, szakadatlan, vén gyermekség,

Úgy imádlak:

Egyebem úgyszólván.

FÉLREVERT HARANGOS NAPOK

Undok, füstös tűz-cafatokban
Hullott reád a nyomoruság
S az iszonyat, ez a vad husáng,
Veri búsan lelked tetőjét
S félek, hogy eloltja a fájást,
Óh, fájás, fájj tovább és jobban.

Neked a tűzvész már az élet.
A félrevert harangos napok,
Kínok, tébolyok és haragok,
Végső szándék, hamvadás-hajnal
S jaj neked, ha elfogy a fájás,
Lobogj, égj, fájj, mert másképp véged.

MESE SZÉP CSÍNY-ORSZÁGBÓL

Szép Csiny-országban sok volt a róka,
Sok volt a jegyző és sok a pap,
Sok volt a csalás és szerelem
S bolond, aki a fűbe harap
S szép Csiny-országban csak a kék róka,
Agglegény csak a kék róka maradt.

Titkos Messzéből jött Csiny-országba
Mostohák közé, ő, idegen,
Kék volt és kék volt a szeme is
S elnézett a fürge hímeken.
Szép láthatatlant nézett és látott
S forrott vére az őszi hidegen.

Egyszer egy őszi, nagy csinytevéskor
Barna, kormos lett két friss, kék szeme,
Látta fajtája asszonyait
S tudta, hogy fogytán a melege,
Hörgött a Messze vén, kék rókája.
Jaj, jaj, jaj, a Közel be kellene.

FAJTÁDDAL EGYÜTT ÁTKOZLAK

Hahogy haragszol, nem az anyádért,
Nem hét gulyára szóló tanyádért,
Hanem haragszol romlott hazádért,
Grófok és papok uraságáért.

Nem gyermekidért fájnak a dolgok,
Nem tenmagadért nem voltál boldog,
Hanem megnyíltak gyászos mennyboltok,
Hanem haragra sok másért volt ok.

Jaj, hogy nem lehetsz te most az élen,
Bátran, durcásan, hősen, kevélyen,
Minden magyarnak bús szívéen, mélyen
S rólad az ellen aggva beszéljen.

Be kár teérted s be kár miattunk.
Amit gyűjtöttünk, őriztünk, adtunk,
Amit nagy-gyáván másokra hagytunk,
Most az lett a mi vádoló fattyunk.

Ha te még hinnél, ha te még szólnál,
Piros neveknél pirosabb volnál,
Pirosabb lennél a piros bornál
S véresebb lennél véres bibornál.

Hogyha lehetne, be ütnél széjjel,
Be hajnalodnék a magyar éjjel,
Rímmel és karddal, szóval, fekélyel
Égetnél, dúlnál mindent víg kéjjel.

Te volnál akkor életnek sója,
Úri bűnöknek nagy bosszulója,
Magyar deákok nagy pártolója,
Mindeneknek hős ostorozója.

Jaj, hogy haragszol s hiába minden,
Vér fogyatkozik szítt ereidben,
Magyar dühödre elég düh nincsen:
Fajtáddal együtt verjen az Isten.

TEVELED AZ ISTEN

Az Istenhez gyöngé szódat emeled:
Teveled lesz akkor az Isten.

Elvesztetted szegény, kóbor magadat:
Ha szabad: segítsen az Isten.

Perc-barátok kedve már elköltözött:
Búk között itt lesz tán az Isten.

E szép élet nem sok örömet hozott:
Gondozott azonban az Isten.

Az Istenhez gyöngé szódat emeled:
Teveled lesz akkor az Isten.

SZÉP VOLTÁL VOLNA

Szép voltál volna, lányoknak való
S Istentől is víg ölekre eresztett
S be furcsa vagy
Ma, amikor vén fagy-szemed meresztet
Csókok után, be furcsa vagy.

Tépted, tiportad rózsás napjaid
S rózsás napjaid tépték és tiporták,
Életeden
Átbitangoltak néember-csordák,
Ifjú, forró életeden.

Nem tudták s te sem tudtad, hogy ki vagy
S hogy szépséged vár szemedben kitörvén
S hogy szép lehess:
Ezt kívánja bús daccal ősi törvény
S minden dacol, hogy szép lehess.

Elmulasztottak finom, lány kezek
S te is magadat, óh, elmulasztottad
S a szépülést
Hagyta a boldog, csúnya ravaszoknak,
A jussodat, a szépülést.

Amennyi csók volt akkor érdemes,
Valamennyi mind te szépséged várta,
Ölt szinedért
Hullott le akkor száz csillogó párta,
Holt szépségért, ölt szinedért.

Szép voltál volna: hervadt, csúf fejed
Konyítsd le most már ki nem sírott könnyel
S a lányokat,
Adós maradván nekik száz örömmel,
Áldd és átkozd a lányokat.

VÉN, BOLOND ÚR

Egyszer-kétszer
Meghaltál már, vén, bolond úr
S ellenséggel
Vívtál néhány hős csatát.

Egyszer s másszor
Azt hitted, hogy a tetőn vagy,
Nagy dúlaskor
Azt hitted, hogy győzelem.

Most már ökrök
Jöttek lovaidd helyébe
S én öröklök
Egy szép halál-fogatot.

RÁZD MEG SZÍVEDET

Jaj, most hallgatsz el, te, világgal megtelt
Mennynek megduzzadt terhes ember-mása,
Sötéten szállongsz, vészharangod alszik
S önmagadnak vagy bús döbbenete.

Olyan gazdag vagy, hogy nyelved megnémult,
Jaj, félsz szakadni szegény, érett felhő.
Kongass elébed, vállald már a sorsod,
Rázd meg a szíved, te: fájdalmas Én.

Ha most húznád meg harangját szivednek,
Halál-angyalok szárnya búgna kórust
Az Élet részeg, égverő dalához
S megtátongna az ördögmély-titok.

Tarajos felhők alatt fojtott szívvel,
Gubbadt sziveddel, e véres haranggal,
Tántorodottan önterhességedtől,
Özönt késleltetsz, vén harangozó.

Sötét a felhő: Istennek felhője,
Bús a harangod: Istennek harangja,
Ontsd a felhődet, kongasd a harangod,
Éld el a sorsod, éld el a szíved.

Égzengéssel vak éjszaka boruljon
Fényes délórán s zuhogjon özönvíz
S megkönnyült végzet szörnyü zsvivájában
Sikoltson végsőt a bomlott harang.

ÓH, ÉLETEK ÉLETE

Óh, életem,
Be nagyon és igaztalanul szeretlek,
Én életem, óh, életem,
Te vagy a legszebb,
Életek élete.

Meghalhatok,
Ma inkább, mint holnap,
De akik utánam loholnak,
A napok,
Fényeskedjenek fényeikben.

Fényeskedjenek a napok,
Az emlékek és csodák
Tovább és tovább:
Beszéljenek az ostobák
Sokáig rólam.

Óh, életem,
Be nagyon és ragaszkodva szeretlek,
Én életem, óh, életem.
Sokat láttam, sirtam,
De a legszebb
Te vagy: életek élete,
A legidegenebb és a legszebb.